

KMETSKI LIST

Štev. 24.

Ljubljana, 12. junija 1940

Leto XXII

Največja borba človeštva

Največja borba

Stare prerokbe, bi človek dejal, grede v klasje. Kar se danes godi tako rekoč pred našimi očmi, pomeni največjo borbo človeštva v zgodovini.

Bistvo spora

Kaj je prav za prav povzročilo današnjo strašno vojno? Razni tabori označujejo in tolmačijo to na razne načine. Vse pa kaže, da je boj res idejnega značaja. Ne gre samo za novo razdelitev sveta, gre tudi za novo socialno ureditev.

Med zadnjo vojno in v dobi po njej so se izoblikovale

tri nove teorije

o novi ureditvi človeške družbe. V Rusiji je kot dete socializma nastal komunizem, ki je postavil ljudstvo kot najvišjo oblast. Odpravil je zasebno lastnino in si še danes prizadeva urediti vse življenje na podlagi kolektivnega (skupnostnega) načela.

Poskus, kakršnega je izvedla in še izvaja Rusija, si pač lahko dovoli samo narod s tako ogromnimi zakladi energije, s katerimi razpolagajo Rusi. Prostranost ozemlja, ki spada v okvir današnje Sovjetske Rusije, je ogromna, naseljenost pa primeroma majhna. Na tem ozemlju bi imelo udobnega prostora še na stotine milijonov ljudi. Ta zemlja je v vsakem pogledu bogata in čaka s svojimi zakladi pridnih rok. Zato je v Rusiji skupnostna ideja nekaj naravnega, skoraj bi rekli — nekaj prirodnega.

Kot odpor proti tej zahtevi sta nastali

due revoluciji

skoraj vzporedno. V Italiji se je rodil fašizem, ki ima sicer s komunizmom mnogo sorodnega, vendar je prikrojen izključno za italijanske zahteve in mišljenje. Fašizem se je postavil v borbo proti komunizmu. Saj se je rodil prav v

trenutku, ko je tudi Italiji grozila revolucija. Namesto svetovne skupnosti je postavil fašizem načelo italijanske skupnosti in s tem načel in tudi v veliki meri udejstvil sen o italijanskem imperiju.

Druga revolucija te vrste je nemški narodni socializem, ki ima takisto dosti sorodnega s komunizmom in fašizmom, a je spet prikrojen izrazito za nemško miselnost. Kakor ruska in italijanska, tako pomeni tudi nemška socialna revolucija za nemški narod veliko dejanje.

Nemški zlom v zadnji svetovni vojni je v narodu zbudil silen odpor. Tako zvana

zapadna demokracija

zmage ni znala izkoristiti v tem smislu, da bi se demokratska ideja razvila v svetovno zamisel, ampak je čisto v individualističnem (osebnostnem) smislu postavila načelo

vladajočih in premaganih

narodov, torej načelo gospodarjev in hlapcev. Ta napaka, ki jo je dejansko povzročil strah pred rastjo Slovanov, je najhujše prizadela vprav Nemce. Vzela jim je kolonije, vzela jim je pravico do življenjskega razmaha.

Ob tem spoznanju je v nemškem narodu nastala živa želja po novi, drugačni ureditvi sveta in njegovih dobrin. Utelesenje te želje je današnji vodja rajha

Hitler

s svojimi idejami in z vsem svojim delom. Po tem, kakor mu narod sledi in zaupa, lahko sklepamo, da je res njegov tvorec in oblikovalec.

Nikakor ni naš namen, da bi kritično presojali te različne struje, ki danes valove v svetu, ampak jih želimo samo pokazati, da tako tudi slovenski kmetijski človek z večjim razumevanjem sledi razvoju dogodkov.

Proti načelu zmagovalcev je Hitler postavil načelo enakovrednih in je zahteval za Nemčijo in nemški narod enake pravice, kakršne imajo drugi veliki narodi.

Priznati je teba, da je s tem svojim načelom v veliki meri uspel in dosegel nepričako-

vano velike uspehe. Od Porurja in črtanja vojne odškodnine do monakovskega sporazuma je dolga pot samih uspehov.

Ker je bila Italija na zadnji mirovni konferenci pri razdelitvi kolonialne posesti prezrta, kljub temu, da se je borila v vrstah antante, sta se dva bivša sovražnika srečala in postala zaveznika. To dejstvo pomeni temelj nemško italijanskega sporazuma in zveze, ki bo morda te dni prešlo tudi v vojno-krvno bratstvo.

Po vsem tem razvoju se je velikobritanski imperij začel bati za svojo posest. Kar je diplomacija l. 1918 slepo pregazila, to je začela sedaj braniti: svobodo narodov, svobodo človeka. Ne skupnost kot taka, ampak oseba v tej skupnosti bodi činitelj, ki mu je dana svoboda. Tako so nastale

tri struje

in povzročile to, kar se danes godi. Na vzhodu komunizem, v srednji in jugozapadni Evropi fašizem in hitlerizem, na zapadu demokracija, ki ima poleg tega še močno zaslonbo v Ameriki.

Hitlerjeva mogočna diplomatska poteza je bila v tem, da je iz neposrednega spopada izločil Rusijo. S tem je omogočil nemškemu narodu, da je v borbi vrgel vse svoje sile na zapad.

Kakšen bo končni izid borbe, o tem danes še ne moremo ničesar reči. Neizpodbitno dejstvo pa je, da je borba, bitka, ki se sedaj bije v severni Franciji, največja bitka, kar jih pozna človeška zgodovina. Lahko je mogoče, da bo od njenega izida odvisna bodočnost sveta za stoletja, lahko se pa tudi usoda poigra s človeštvom in odloči tako, kakor pravi slovenski pregovor, da kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Bodi kakorkoli! Naša dolžnost je, da vestno spremljamo dogodke in smo pripravljeni. Naša doba je čas preskušnje za vse narode. Samo tisti, ki so življenja vredni in znajo to dokazati, bodo tudi življenja deležni.

Italija v vojni

V ponedeljek je Mussolini v svojem govoru objavil vojno napoved Italije Franciji in Angliji.

Sovražnosti so se začele v torek 11. t. m.

Hkrati je Mussolini slovesno izjavil, da Italija ne namerava potegniti v vojno nevtralnih sosed: Švice, Jugoslavije, Grčije, Turčije in Egipta.

V Ameriki je po tej vojni napovedi izjavil Roosevelt, da mora za sedaj Amerika na vso moč podpreti zaveznike.

Kanada je že napovedala vojno Italiji.

Veličina časa

Naš čas je velik po vzrokih, ki odredajo njegove dogodke, po svrhah, ki so jim ti dogodki osnova, in po posledicah, ki morejo nastati nezavisno od svrh ali celo proti njim.

Vzroki veličine

Množenje ljudstev še bolj pa zbiranje velikih množic na določenih majhnih točkah v velikih mestih; vse večja povezanost na gospodarskem, kulturnem in socialnem področju; vse večje izenačenje življenjskih pogojev — povzročajo nastajanje enakih pogledov na bistvena življenjska vprašanja. Enaki pogledi sa-

mi pa ne bi dopuščali ostvartve teh, če bi ne obstojala sredstva, ki to omogočajo. Tehnika, skrivnostni nauk v rokah nekaj velikih mož prehaja s strašno hitrico v last množic, ki nimajo nikakih zaslug zanj, ki pa jo pomagajo neprestano izpopolnjevati s tem, da so uporabniki tehničnih iznajdb.

Ti vzroki stapljajo v eno samo gmoto narode, ki so drug od drugega prostorno brezmejno oddaljeni. Ti vzroki pa tudi silijo, da koristniki tehničnih izumov nikogar ne ovirajo pri iskanju, nabavi in obdelavi potrebnih ze-

meljskih zakladov. Z drugo besedo se to pravi, da je po nekem nujnem zakonu potrebna enakost pravic do začetnih zemljin bogastev, ne samo do drugotnih izdelkov, ki iz teh bogastev s pomočjo iznajdb izhajajo. Po tem načelu postaja celoten svet eno enotno obsežno bivališče narodov, kjer vse dobrine čedalje bolj prehajajo v skupno posest človeštva.

Sedanja vojna je začetek te ogromne pravde za lastnino. V njej nastopati dve stranki; prva oprta na moč in bogastvo preteklosti druga usmerjena v jekleno pesem pravice bodočnosti.

Surhe veličine

Ni mogoče zanikati, da bi pretekla doba, ki se s krvjo poslavlja od svojega vladanja, ne imela velikih pobud in velikih svrh. Ko so se ljudstva v zadnjih dveh stoletjih sproščevala izpod takratnih oblik suženjstva, so se pod geslom svobode zarila v novo temo. Svoboda je bila dvorezno rezilo, ki je svojo ostrino postopno prenašalo z ene strani na drugo. Prva stran je ostrgala fevdalni red. Pri tem pa je otopela. Druga stran je pokazala nove rezi prav v mesu svobode. Svoboden je bil le, kdor je bil bolj brezobziren, bolj krut, bolj grabežljiv. Vsak, ki je bil obziren, ki ni bil kmet, ali ki je branil svojo golo skromnost, je postal žrtev svobodnega. Tako smo po stoletnem razvoju prispeli tja, kjer je moč močnih postala brezmejna, a šibkost slabih izvor novega trpljenja ljudstev. Našemu stoletju pravijo stoletje socialnega razvoja. Svobodnjakov je malo, stoje že tako bi rekli izven družbe, ki vpije po spremembi. Zasičena po zlih posledicah išče ta družba novih izhodov.

Pobude, ki so stale na čelu kapitalističnega družabnega reda, so bile velike. Svrhe tega reda so bile velike dotlej, dokler so služile razvoju celote. Čim so se pota razvoja in celote razšla — je svrha razvoja postala enakovetna z izkoriščanjem družbe po posameznikih.

Višek človeškega udejstvovanja nastopi vselej takrat, ko se začne uničevanje vsega, kar je tako postavljeni svrhi nasprotno. Višek uničevanja so vojne. V vojni se razgiblje stroj razdiranja do popolnosti. Človek in njegovo delo, ki sta vsak zase sad borbe za obstanek, se v trenutku razsipata v brezoblično tvar. Današ-

nji čas se najlažje in najtočneje more označiti kot doba, v kateri se posamezne velike gospodarske enote bore za nadoblast. Zgodovinsko pogledano so razdeljene v dve skupini: eno, ki je svet že osvojila, in drugo, ki ga želi osvojiti sedaj, tako da sijaj in bogastvo prve zato ne v korist naslednje. Potemtakem ne gre za izravnano koristi, gre za to, dali se bodo prevalile z ene strani na drugo ali ne.

Možne posledice

Zadnji udarec na idejo 19. stoletja, idejo svobode, je tedaj namerjen. In tudi pada že. Z vso težo grehov, krivic in napak se spušča nad bedo narodov. Svrha mu ni, da bi rešil človečanstvo, svrha mu je, da bi vsa bogastva zemlje, vso delovno silo milijonov rok, vse duhovno življenje podredil eni sami enofni volji v njene stvarne in druge koristi. Zastavljene svrhe torej zahtevam človeštva kot celote ne strežejo. Saj ne morejo zagotoviti več pravic, več svoboščin, več kruha, če bodo še naprej služile temu, v kar se je zamisel francoske revolucije sprevrgla. Zato so prave koristi narodov izven teh trenj. Prave koristi so tam, kjer se postavi za načelo sicer svoboda, toda ne svoboda izrabljanja in izkoriščanja. Tam, kjer je skrb za državljanja, družino in občestvo v rokah skupnosti. Prava korist je tam, kjer se dolžnosti ne nalagajo samo enim, a zaslug in dobro daje samo drugim. Vse borbe ki so v teku, so zastonj, če se jim v zaglavje ne postavi načelo, da imej širna človeška skupnost kot celota enake pravice, enake dolžnosti pa prav posebno enake možnosti za kruh. Če bi cilj ene ali druge zmage bil ta, številne milijone izključiti iz te skupnosti potem žrtvujejo narodi svoja življenja in svoja bogastva uprav brez smisla.

Vendar, tole je gotovo: Še vsaka borba, ki se je odigrala v ognju in krvi, je človeštvo pripeljala bližje spoznanju resnice. Pred njim se odpirajo po vsaki taki borbi širša obzorja, večje naloge, tesnejše skupnosti. Kot poučna posledica bo tudi brez namena začetnikov teh borb nastopila spoznava da svrha človekova ni poginjati temveč živeti. V slogi, tovarištvu in pedvsem pravičnosti. V nas je trden up, da bi kri ki se razsipa, rodila to seme! In v tem je veličina naših dni.

O Moskvi in Sovjetski Rusiji

Ravnatelj zavoda za zunanjo trgovino je nedavno predaval v beograjski Delavski zbornici o svojih vtisih iz Moskve in Sovjetske Rusije. Zaradi vsebinske zanimivosti prinašamo danes tudi mi dr. Bičaničeva izvajanja, kakor jih je objavila beograjska »Politika« 3. t. m.

Dr. Bičanič je med drugim izvajal: »Rusija je velika in prostrana. To je država 85krat večja od naše Jugoslavije, 300krat večja kot Hrvatska in v njej živi 12krat več prebivalcev kot v Jugoslaviji. Vsako leto se rodi v Sovjetski Rusiji toliko ljudi kot jih šteje cela Finska. Radi tega so Sovjeti trdili, da jim ni bilo potrebno Finske osvajati, kajti vsako leto se pri njih rodi po »ena Finska« ...

Tam gradijo železniške proge, ki vodijo na tisoče in še več kilometrov daleč. Vagoni n. pr. niso takšni kot naši, ki so težki od 10 do 20 ton, ampak so to ogromni vagoni, katerih teža je 50 ton. Nadalje so tiri široki, kakor so široke tudi moskovske ulice, kanali med rekami so grajeni kar najbolj široko in Moskva je dandanes mesto, iz katerega se lahko po vodni poti pripelješ do petih morij.

V Moskvi vlada red

Drugi vtis iz Sovjetske Rusije je, da ni to nikaka država nereda in zmešnjav, ampak

država reda, država organizacije, ki ne trpi pojavov anarhizma in nereda, če pa se kaj takega zapazi, se to odstrani z železno disciplino.

Zivljenja in napredka ljudstva ne sme motiti niti posameznik niti kako udejstvovanje, čigar smoter je desorganiziranje. Poedinec se med Rusi prilično porazgubi in lahko ga imenujemo s tipično rusko besedo »ničev« (nič). Vsak se pokorava skupnim interesom.

Povsod, kamor smo prišli, smo naleteli na edinstven in izvrsten red. Najbolje zapažate to po moskovskih ulicah, kjer stoje pred trgovinami in drugimi obrati dolge vrste sovjetskih državljanov, ki v redu čakajo in vstopajo, da si česa kupijo. To je takozvani »očered«, ki pa ga ljudstvo naziva »hvast«, kar pomeni vrsta. Take vrste vidiš pred najrazličnejšimi obratovalnicami. Če na pr. hoče kdo kupiti časopis, pa vidi, da jih je že več pred trafiko, se z drugimi vred kar sam od sebe postavi v vrsto in počaka. Nekdaj, pred vojno, tega ni bilo, kajti ljudje so se prerivali in segali po časopisih kar preko glav.

Zlasti pa smo v Sovjetiji zapazili, da se tam veliko dela in da je vseobča želja, da se vsakomur do dela vcepi spoštovanje in ljubezen. Človek dobi v današnji Rusiji res vtis, da se tamkaj ljudje ne zabavajo, kot vidiš to n. pr. pri nas po kavarnah, ko tekmujejo, kdo bo po-

pil več brizgancev, ampak da v delu uživajo in da jim je v zabavo tekma, kdo bo več napravil.

Tempo dela sicer ni tako hiter in avtomobili po moskovskih ulicah ne drve s tako hitrostjo kot v Ameriki, v Londonu in v Parizu, vendar pa gre v Rusiji vse urneje kot pri nas.

Javne zgradbe in ustanove so zidane zelo razkošno in prostorno. Moskovska podzemna železnica je zgrajena silno luksuzno in je vsa iz marmorja ter okrašena z mnogimi umetniškimi izdelki. Zelo zanimivo je gledati, kako se s to podzemno železnico, ki je sijajno razsvetljena, vozijo skromno oblečeni ljudje.

Podvzeta javna dela so ogromna. Višek so dosegla v velikanski zgradbi, ki se imenuje »Dvorec Sovjetov«. To je palača visoka 416 m in je največja zgradba na svetu. Velika dvorana je tako obširna, da je notri 20.000 sedežev, preko odra pa lahko vozijo tanki jahajo celi eskadroni konjenikov, če je prirejena vojaška revija. V malo dvorano gre 6000 ljudi.

V Sovjetski Rusiji se mnogo razpravlja o tem, na kakšen način se taka velika javna dela oživotvorijo. V južnih krajih Rusije so n. pr. zgradili velikanski kanal, ki je dolg 270 kilometrov in so ga zgradili v 45 dneh, toda treba je upoštevati, da so pri delih okrog kanala delali vsi prebivalci teh krajev skupno z vlado. Ta kanal danes namaka 140.000 hektarjev zemlje, na kateri odlično uspeva bombaž, daje pa poleg tega tudi dovolj vode za ozemlje, ki meri pol milijona hektarjev.

Plače

Tekom predavanja je g. dr. Bičanič prešel na pripovedovanje o ljudeh v Sovjetiji in o njihovem življenju. Rekel je, da tam nimajo vsi enakih dohodkov.

Navadna čistilka krožnikov ali pometalka ima mesečno plačo 200 do 300 rubljev. Direktorji tovarn so plačani mesečno po 6000 rubljev. Nekateri izmed umetnikov imajo dohodeke od dvajset do trideset tisoč rubljev na mesec. Če primerjamo vrednost rublja po službenem tečaju (kursu), je en rubelj vreden deset naših dinarjev.

Toda temeljito bi pogrešili, če bi istovetili našo življenjsko raven s sovjetsko. Ravno tako je z mesečnimi prejemki. Pri nas n. pr. izda uradnik, delavec ali obrtnik, torej mali človek, 30 do 40 odstotkov svojega zaslužka za stanovanje. V Sovjetiji pa je drugače. Mali človek porabi tam za stanovanje največ dva, tri do pet ali deset odstotkov svojih prejemkov. Stanovanje se plačuje v sorazmerju z vrednostjo komforta, in kar drugod še nikjer ni vpeljano, po — kubični prostornini stanovanjskih prostorov.

V Rusiji stanujejo zelo skromno. Pri nas često mnogo bolje stanujemo. V Sovjetiji imajo zlasti srednji in višji sloji slabša stanovanja kot isti pri nas.

Vprašanje stanovanj in obleke

Kar se tiče stanovanj, so tam vsa stanovanja državna, dodeljuje jih pa posameznim strankam moskovski sovjet. Ne morete si najeti poljubnega stanovanja in ne morete si ga najeti po svoji želji, toda to je razumljivo, kajti Moskva šteje danes 4 milijone prebivalcev, do čim jih je imela pred 20. leti 2 milijona. Ker zasebniki niso gradili hiš in čeprav je država sama veliko zgradila, je bilo nemogoče sezidati toliko zgradb, da bi se vanje naselilo tolikanj veliko število prebivalcev. Navadno imajo tri, štiri pa tudi po pet stanovanj eno samo kuhinjo. Naše gospodinje s tem vsekakor ne bi bile zadovoljne in izgleda, da tudi sovjetske niso, kajti naj si bo kakor hoče, je vendar vsakomur neprijetno, če mu drug človek gleda v lonec in se bori z njim za boljše mesto na štedilniku. Danes si lahko posamezniki zgrade svojo hišo in prejmo za gradnjo lahko celo posojilo, Toda hiše ali stanovanj ne sme samostojno dajati v najem.

Glede obleke je tam precej težavno. Moški in ženske so zelo skromno oblečeni in to celo tisti, ki bi se lahko bolje oblačili. V poslednjem času se zapaža, da je v tem pogledu nastopilo izboljšanje. Ženske pazijo na modo in uporabljajo šminko itd. Kar se tiče moških, pazijo sedaj na modo največ mladi sovjetski oficirji. Pozorni postanete zlasti na to, da v Sovjetski Rusiji skoraj vsi nosijo čepice in ne klobukov; zadnjih ne nosijo niti ministri. Ko smo mi prišli s klobuki na glavi, so nas ljudje gledali kaj začudeno ter govorili: »Glejte, Amerikanci«.

Niti pomislili niso na to, da smo z Balkana. Prvega dne se nam je zdelo, da so tam prav vsi enako napravljeni. Na ulicah je izgledalo kot da ni nikjer več meščanstva, kot da meščanski svet vobče ne eksistira. Zazdelo se nam je, da se nahajamo v delavski četrti kakega evropskega vlemesta. Kasneje smo vendar zapazili razlike. Opazili smo okusno izdelane obleke. Tudi razliko v kvaliteti blaga vidiš itd. Povsod opaziš, da si država kaj pridno prizadeva, da vprašanje obleke izboljša. To ji tudi vedno bolj uspeva. Obleke se sedaj že dobijo, tudi boljše lahko, vendar pa moraš na dobavo včasih tudi čakati.

Prehrana prebivalstva je dobra

Med tem je treba omeniti, da je hrana dobra, ponekod celo odlična, četudi je stanova-

nje skromno kakor tudi obleka. To smo mi opazili pri prvih korakih. Pri tem smo si mislili: »Dobro, sedaj je v Sovjetsko Rusijo prispela neka delegacija neke tuje države, ki je potrebovala za pot do Moskve 20 let in Rusi so sklenili, da jo sprejmejo z vsemi častmi.«

Kasneje so nam večkrat namignili, da smo dolgo hodili do njih, toda jaz sem jim odgovoril s tisto anekdoto iz Svetega pisma, ki pripoveduje, kako se je izgubljena ovčica vrnila k pastirju in da je ta uvidel, da mu je ravno ta ovčica najdražja izmed vseh.

Mi smo si zares mislili, da nam oni izkazujejo čast, toda kasneje smo videli, da v Sovjetski Rusiji precej in dobro jedo. Temu je kriva najbrže klima, ki je tam zelo dobra, kar posebno vidimo po hudih ruskih zimah. Zato je potrebno, da se človek boljše hrani. Radi zime, n. pr. se vsi lokali razen tistih z življenjskimi potrebščinami, odpirajo šele ob 10. dopoldne. Prav tako je tudi z uradi. Treba pa je razumeti, da se v mnogih tovarnah, zlasti pa tistih, ki izdelujejo orožje, oziroma vojaški material, dela neprestano. Dela se sicer ne prepočasi, vendar pa bi bilo bolje, če bi se malo bolj potrudili. Življenje gre tamkaj precej počasno pot, četudi bi ne bilo potrebno, da se v delavnem času, ki je v Rusiji določen na 6 ur dnevno, dela v ne tako živahnem tempu.

ženj, temveč iz same stvarnosti, iz nesoglasja med današnjim stanjem in javnim mišljenjem. Kadar koli se govori o koncentraciji, narod postavlja vprašanje ne toliko novih ljudi, temveč novega stanja, ki ga on pričakuje. Način, kako se danes zopet začena razprava o 26. avgustu, gotovo ne bo okrepil razpoloženja naroda. **Najmanj, kar ima narod pravico zahtevati, je, da se osredotočijo vse skrbi okrog vprašanja njegove usode, okrog zbiranja vseh sil in vlaganja vseh vrednosti v eno, za narod danes edino aktualno delo. Na višini situacije je samo ta, ki se za ta nacionalni in državni program, usoden za vse nas, zavzema brez rezerve.«**

ŠOLANJE OTROK

Z letošnjim banovinskim proračunom je omogočeno, da se bodo na javne stroške šolali nekateri izredno nadarjeni kmečki otroci. Banske uprava je nedavno razposlala na vse ljudske šole v Sloveniji okrožnico, v kateri je med drugim tudi povedano in odrejeno, kdo naj take izredno nadarjene učence izbere, ki se bodo šolali na stroške vsega slovenskega naroda.

BALKANSKA ZVEZA

V soboto se je vršila v Beogradu zaključna seja gospodarskega sveta Balkanske zveze. Zasedanje je trajalo od 1. do 8. junija. Sprejeti so bili važni gospodarski sklepi o skupni nabavi surovin, ojačenja medsebojne trgovine o uvedbi skupne blagovne tarife, letalskih zvezah itd.

Doma in drugod

KONCENTRACIJA

Jugoslovansko časopisje in politični krogi so pretekli teden posvetili precejšnjo pozornost glasovom o koncentraciji političnih sil v Jugoslaviji ter o potrebi sestave koncentracijske vlade. Hrvaško in muslimansko časopisje poudarja, da bi bila mogoča koncentracijska vlada edino le v tem slučaju, ako bi se opozicijske stranke izjavile za sporazum od 26. avgusta lanskega leta in ako bi pristale na preureditev še ostalega dela države po zgledu Hrvaške. Slično stališče je zavzel v svoji nedavni izjavi novinarjem v Zagrebu predsednik vlade g. Dragiša Cvetković. Nekatero časopisje JRZ pa sploh odklanja koncentracijsko vlado, meneč, da bi bila povsem nepotrebna in celo škodljiva v teh časih.

K vprašanju o koncentraciji je dal svojo izjavo tudi šef demokratske stranke g. Milan Grol. Tehtne besede demokratskega prvaka objavljamo tudi v našem listu:

»Opozicija nima nobene zveze s kombinacijami, ki se te dni iznašajo. Na njo se torej ne morejo nanašati niti besede g. Cvetkovića v njegovem zagrebškem razgovoru z novinarji, niti članek »Samouprave«. Zagrebško časopisje govori o pogojih koncentracije in »Obzor« postavlja celo zahtevo, da za koncentracijo ni dovolj priznanje 26. avgusta, temveč da je potreben tudi še načelen sporazum o nadaljnji preureditvi države, o čimer niti v današnji vladi ni še soglasnosti. »Danes je glavno vprašanje, ali smo brez rezerve solidarni v čuvanju neokrnjenosti državne celine in ali gledamo c tej neokrnjenosti osnovni življenjski in splošni interes, ki je pogoj vsem drugim posebnim interesom. Vprašanje ni, kaj kdo prinaša v prilog 26. avgustu, temveč kaj prinaša v prilog splošnemu interesu, ki vsaj v sedanjem trenutku mora nadvladati vse, kar je posebnega in strankarskega. Vprašanje je, kaj kdo prinaša k zbiranju sil za javno pomirjenje za dviganje narodnega samozaupanja. Koncentracija se ne da ustvariti, ako se ta program brez rezerve ne usvoji kot edino aktualen v tem trenutku. Mir na znotraj in mir na zunaj — samo to more biti program za katerega se lahko zahteva soglasje brez rezerve.«

»V nepredvidnih peripetijah vojne in onega, s čimer se vojna zaključuje (a zaključuje se z obračunom velikih na račun malih), je bistvena pomena prisebno in zaupanja polno razpoloženje naroda. Da narod složno, mirno in poln zaupanja koraka po poti, ki mu jo usoda odredi, za to je prvi pogoj njegova vera, da je za njegovo dobro storjeno vse, kar se more storiti. **Opozicijske skupine, ki so se skupno z dr. Mačkom borile 11. decembra, vztrajajo pri programu, za katerega so šle v borbo in smatrajo za svojo nacionalno dolžnost, da strnejo svoje vrste, svoje in vseh rodoljubnih elementov, da se ustvari čim širša soglasnost javnega mišljenja na oni strani, na kateri one delujejo. Za to nacionalno koncentracijo se mi v tem trenutku zavzemamo. V stanju, v kakršnem smo danes, je jasno, da to delo za zbiranje narodnih sil ne gre skupno z onimi, ki mislijo, da je »vse dobro« in »zadosti močno«. Ta razlika med nami in onimi ne izvira iz kakšnih naših posebnih te-**

Med vožnjo na Oplenec se je šef ruske delegacije Lavrentjev ustavil in se prijazno razgovarjal s kmet-skimi domačini, ki so mu poklonili šopek cvetja.

„EKONOM“

F. Z. E. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga vseh umetnih gnojil** (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), **cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo** opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

× **Beograjska občina** je naročila v Italiji 15 modernih tramvajskih voz. Te dni je prispel prvi voz, ki ima 26 sedežev, 70 stojišč in stane 475.000 din.

× **Odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani** je nameraval slavnostno odkriti spomenik na Vidov dan. Zaradi stavke gradbenih delavcev in drugih okoliščin je odbor odložil svečano odkritje na nedoločen čas.

× **Važna zadeva.** Med tem, ko so vsi narodi sveta bore za svojo svobodo in državno neodvisnost, ko vsi drugi narodi zbirajo svoje moči in so njih oči, skrbi in delo obrnjeni samo na ven, se pri nas kregamo, komu pripada vas Štrigova, ali je slovenska ali je hrvaška, kdo naj poučuje na šolah verouk in v katerem jeziku ali v slovenskem ali v hrvaškem. — Štrigova je občina v ljutomerskem okraju. Po preureditvi naše države na banovine se je občinski odbor Strigovske občine izjavil, da hoče pod dravsko banovino in občina je bila priključena ljutomerskemu srezu. Pred tem je bila občina Strigova v hrvaški oblasti. Hrvatsko časopisje se poteguje sedaj, da se občina vrne nazaj pod hrvaško oblast. V časih, ko zginjajo države in krvave narodi iz najglobljih ran, se bi taki spori ne smeli vršiti.

× **V šibeniško luko** bo kmalu prispela prva ruska tovorna ladja, ki bo natovorila 7000 ton bavksita. Rusija ima sicer sama mnogo bavksitove rude, toda ta vsebuje mnogo manj aluminija kot naša ruda.

Kmetijska družba

V četrtek, dne 6. junija, so se zbrali v sejni dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani številni delegati podeželskih podružnic, da na občnem zboru te važne kmečke gospodarske organizacije premotrijo njeno delovanje v letu 1939 in določijo smernice za bodoče poslovanje. Zborovanje je poteklo v popolni harmoniji vseh navzočih, stvarno razpravljajoč o vseh zadevah zadruge.

Občni zbor je otvoril ob 10. uri zaslužni predsednik g. O. Detela in po pozdravnem govoru predlagal pozdravne telegrame Nj. Vel. kralju in visokemu namestništvu, ki jih je skupščina stoji z odobravanjem sprejela. Ravno tako so bili tudi odposlani pozdravni telegrami g. ministrskemu predsedniku in g. ministru za kmetijstvo.

Poročilo glavnega odbora, ki so ga sprejeli vsi delegati, obsega dva dela: pregled gospodarskih prilik v letu 1939 in delovanje Kmetijske družbe v preteklem letu.

PREGLED GOSPODARSKIH PRILIK

v letu 1939 poudarja, da je mednarodna negotovost najbolj pritiskala kmečki stalež kot najštevilnejšega in najmanj organiziranega v borbi za svoje pravice in svoj gospodarski napredek. V preteklem letu moramo deliti naše gospodarstvo v dve obdobji. Prvo do vojne je nadaljevanje ozdravljenja in napredka v gospodarstvu, drugo pa nam je prineslo negotovost, nove težave v mednarodnem prometu in kot posledica tega nove finansijske obremenitve in davke. Znano je, da so mednarodni dogodki v jeseni toliko vplivali na vnovčenje kmečkih pridelkov, da ni bilo samo mednarodno izmenjavanje blaga onemogočeno, temveč tudi ono v državi, tako da razmeroma povoljni donosi nekaterih poljskih pridelkov, sadja in vina niso doprinesli producentu one koristi, kot se je moglo pričakovati.

Nato podaja poročilo uradne podatke o donosih pridelkov v državi in naši banovini in konstatira, da smo v Sloveniji napram letu 1938 manj pridelali: žitaric 1500 vagonov, krompirja 10.000 vagonov, fižola 300 vagonov, zelja 200 vagonov, kirmne pese 400 vagonov, korenja 300 vagonov, detelj 1300 vagonov, sena 7500 vagonov, a na pašnikih je bilo za 1200 vagonov manj paše. Gornji podatki in dejstvo, da kmetje niso mogli rentabilno vnovčiti svoj sicer prav dober pridelek sadja in vina, dokazuje, da je bilo gospodarsko stanje v kmečkih gospodarstvih po lanski žetvi zelo slabo in da jih je naraščajoča draginja še bolj osiromašila. Poročilo pri obravnavanju prilik v posameznih kmečkih proizvodnih panogah se podrobneje

peča z ukrepi, ki bi se naj podvzeli s strani kmetovalcev kot tudi s strani oblasti.

DELOVANJE KMETIJSKE DRUŽBE

je bilo lani zelo plodno. Število podružnic znaša 330, a število združnikov je naraslo na 11.078, kar dokazuje, da je Kmetijska družba najštevilnejša kmečka gospodarska organizacija.

Po bilanci je znašal celokupni promet din 299.855.609. Prodaje kmečkih potrebščin in vnovčenje kmečkih pridelkov so se lani povečale za več kot 25 odstotkov. Čisti dobiček je znašal v letu 1939 din 40.969.97. V preteklem letu so bile napravljene nekatere prav posrečene akcije z nepremičninami, ki so zadrugo notranje okrepile. Poslovanje je bilo kolikor mogoče previdno ter je zadruga vnovič pridobila na kreditni sposobnosti in ugledu, torej dve važni pridobitvi v poslovnem življenju.

Vse to ugotavlja tudi izčrpno poročilo nadzornega odbora, ki je predlagal odobritev bilance in razrešnico s pohvalo glavnemu odboru, kar je občni zbor tudi soglasno odobril.

PRIZNANJE PREDSEDNIKU

Ob priliki, ko je občni zbor sprejel predlog, da se nekaterim starim zaslužnim članom izdajo priznanja v obliki diplome, je prišlo tudi do pristrčne manifestacije in priznanja dela predsednika zadruge g. O. Detela. Delegat g. L. Petovar je namreč opozoril občni zbor, da je preteklo 10 let, odkar predseduje Kmetijski družbi sedanji g. predsednik in da je predvsem njegova zasluga, da je Kmetijska družba srečno prebrodila vse zapreke, ki so se njenemu delovanju zoperstavljale. Občni zbor je izrekel pristrčno zahvalo in priznanje svojemu predsedniku.

Ko je občni zbor še sklenil odobritev spremembe zadružinskih pravil v smislu določil novega zadružnega zakona, je sprejel tudi sledečo resolucijo, ki jo je predlagal glavni odbor:

RESOLUCIJA

1. Pozdravljamo skrb Kr. banske uprave za združništvo in druge kmetijske organizacije, ugotavljamo pa, da se v isti meri ne pomaga in upošteva tudi možnost delovanja in iniciative naše zadruge, oziroma njenih podružnic. Naše delo ni samo usmerjeno v to, da koristi lastnim združnikom, temveč mu je namen, da koristeči svojim združnikom tudi doprinese k napredku celega kmetijstva naše banovine. Radi tega nam je nerazumljivo, da se naša obsežna organizacija in pridobljeno izkustvo že nekaj let ne pritegneta k sodelovanju pri pospeševalnem delu na vasi, saj je jasno, da ravno delovanje prostovoljnih kmečkih or-

ganizacij izpolnjuje delavnost oblasti na pospeševanju kmetijstva.

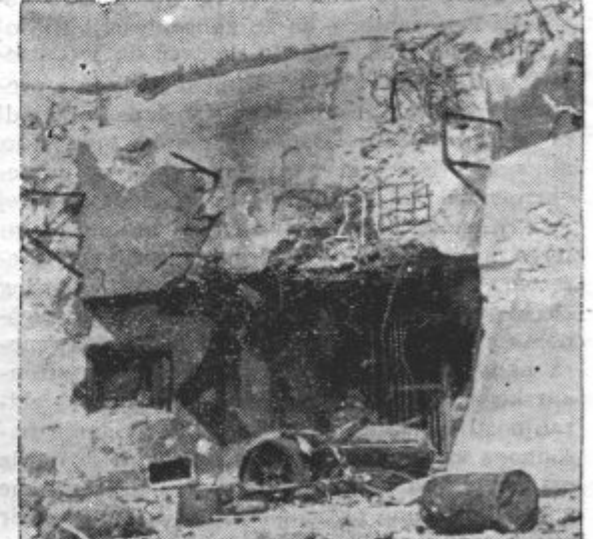
2. Prepričani smo, da bodo mogle Kmetijske zbornice le takrat uspešno zastopati interese pripadnikov kmečkega stanu, če bo kmet sposoben potom svojih gospodarskih organizacij stopiti v boj za svoje pravice. Radi tega so Kmetijske zbornice dolžne, da vpostavijo čim tesnejše stike in sodelovanje z vsemi gospodarskimi in prosvetnimi organizacijami kmetov, da ustvarjajo potrebne pogoje za jačanje in širjenje teh organizacij. Braniti morajo pri oblasteh in v vseh drugih primerih njihove interese in jih vedno vprašati za mnenje in nasvet preden predlagajo kakšne ukrepe oblastem.

Zaradi tega je potrebno uredbo o kmetijskih zbornicah dopolniti z bolj demokratičnim volilnim redom, po katerem bo dobilo zadrugarstvo in druge kmetijske gospodarske organizacije številnejše zastopstvo v zborničnem svetu. To zastopstvo naj bo v razmerju z gospodarsko močjo in s številom članstva teh organizacij. Dokler pa uredba ni dopolnjena, pa naj zbornični svet kooptira nekoliko delegatov, predstavnikov gospodarskih organizacij iz svojega področja, kar mu je mogoče storiti tudi po sedanji uredbi, ker le tako se bo zadostilo temeljnemu načelu, po katerem spadajo Kmetijske zbornice samo kmetom in njihovim organizacijam.

3. Pridružujemo se zahtevi ostalih kmetijskih organizacij v državi in smatramo, da je vsako maksimiranje cen kmetijskih pridelkov tako dolgo škodljivo za kmetijstvo, dokler ni učinkovito izvedena kontrola cen industrijskih in obrtnih izdelkov, ki jih kmet kupuje. Šele takrat, kadar se bo napetost cen med kmetijskimi pridelki in nekmečkimi izdelki izravnala na višino pred svetovno vojno, mogoče je tudi maksimiranje cen kmetijskih pridelkov pri prodajah iz rok producenta. Zahtevamo pa, da se zajezi špekulacija raznih posrednikov in jim odredijo minimalne nakupne cene za kmetijske pridelke, kjer je to z ozirom na vrsto blaga mogoče, ker draginje niso krivi kmetje, temveč posredniki.

4. V vezi s trgovino s kmečkimi proizvodi zahtevamo, da se Prizad in Direkcija za izvoz pri ministrstvu za trgovino tako organizirata, da bodo kmečki interesi popolnoma zaščiteni. Kmečke organizacije naj bodo v upravnem svetu teh ustanov zastopane z nadpolovičnim številom upravnih svetnikov. V poslovanju teh ustanov pa se naj odstranijo vsi nedostaki, ki so splošno znani in ki so kmetijstvu nanесли ogromno škodo.

5. Zahtevamo, da se novelira lovski zakon in ukine z ničemer opravičljiva zaščita zajca, ki je letošnjo zimo napravil ogromno škodo našemu gospodarstvu.

Z leve na desno: Princ Bernhard, mož nizozemske prestolonaslednice Julijane, je prispel v London in na kolodvoru nesel košaro s svojo drugo hčerko v zaklonišče. V Angliji odpravljajo nemške emigrante v pokrajine, kjer jim je vlada do volila bivanje. — Porušena trdnjava na francoskem bojišču

6. Zahtevamo, da se izvede organizacija borbe proti sadnim škodljivcem dosledno in učinkovito in to ne samo s kmečkimi sredstvi, ki jih večinoma proizvaja tuja industrija, temveč tudi z biološko odbrano, ki je trajnejša in bolj učinkovita. V to svrhu naj se ustanove potrebne poskusne postaje in vzgajališča bioloških parazitov.

7. Zahtevamo, da se ukine trošarina na vino, če pa to ni mogoče, da se pobiranje trošarine pavšalira.

8. Smatramo, da so se tudi z letošnjo maksimirano ceno modri galici premalo zaščitili in:teresi vinogradništva. Odbor za kontrolo cen namreč ni oni forum, ki bi mogel presoditi veliko škodo, ki bo radi tega nastala za naše narodno gospodarstvo, saj mu pri določanju cen uredba predpisuje kot podlago le proizvodne stroške galice, ne pa narodno-gospodarske momente. Smatramo pa, da se to vprašanje ne bi smelo reševati le iz tega vidika, temveč da bi morala država v teh izrednih prilikah iz lastnega interesa najti potrebna sredstva, da olajša nabavo galice vinogradnikom, če najde, da so tovarne upravičene zahtevati tako visoke cene za galico. Ta izdatek naj država nadoknadi iz trošarine na vino, dokler jo ubira. Samo maksimiranje cene galici pa bi bilo sprejemljivo za vinogradnike le takrat, ako bi se istočasno ukinile vse trošarine na vino, državne in občinske, ker bi vinogradnik potem za svoj proizvod dosegel boljše cene.

Odobravamo borbo združnih organizacij za doseg gospodarsko opravičljive cene za modro galico in posebno pozdravljamo, da so se odločile za ustanovitev lastne tovarne, ker le od tega pričakujemo stvarne koristi. Državne oblasti pa pozivamo, da z vsemi sredstvi pomagajo to samoobrambno akcijo združništva.

9. Z odredbo o zabrani klanja živine in uvedbo brezmesnih dni je določeno, da se ženska teleta in mlade svinje do enega leta starosti ne smejo klati. Noben preudaren gospodar ne bo prodal žensko tele za zakol, ako ga k temu ne prisilijo izredne okolnosti, kot pomanjkanje hrane itd., ali pa ako tele ni za vzrejo. Če bi merodajni, ki so to uredbo predpisali, razpolagali s statistiko o klanju ženskih

telet in o upravičenosti njihovega klanja iz vzrejenih razlogov, bi uvideli, da ta odredba ni upravičena. Pač pa ima lahko takšna zabrana nezaželjene posledice z ozirom na selekcijo živali, ker čim bo žensko tele leto staro, ga kmet, ki je imel do takrat le stroške z njim, ne bo prodal za zakol, temveč ga bo redil za plemo. Na ta način se selekcija živine ne pospešuje. Še večja pa bo škoda za našo živinorejo, če kmetje ne bodo pripuščali krav, ker ne smejo teleta po svojem preudarku prodajati. Isto velja za mlade svinje, pri katerih se posledice že poznajo, ker so cene že začele padati.

Iz omenjenih razlogov predlagamo, da se zabrana klanja telet in mladih svinj ukine.

10. Smatramo, da je edini pravilen regula-

tiv cen goveje živine na domačem trgu izvoz pitanih volov, oziroma izvoz mesa od drugovrstnih volov od gotove teže naprej. Zato zahtevamo, da se preneha z omejevanjem izvoza čim bo kmet opravil poletna dela in začel pitati volč, ki mu za delo niso več potrebni.

Obenem pa zahtevamo, da se zabrani vsak izvoz krepke hrane, posebno raznih industrijskih odpadkov, katerim je tudi primerno maksimirati ceno, da bo kmet v stanju to hrano uporabiti za povečanje živinoreje.

Ko so bile na dnevnem redu še slučajnosti, med katerimi so se obravnavala razna gospodarska vprašanja, je g. predsednik zaključil lepo uspeli občni zbor po 2urnem stvarnem in složnem razpravljanju.

Kmetska mladina

Frankolovo

Delovanje Društva kmetskih fantov in deklet nam je v zadnjem času otežkočeno, zato pa se toliko bolj oprijemljemo naše »Grude«, ki prihaja vsak mesec, da nas poživijo in vlije nove vere v napredek. Kljub težavam pa še vedno živimo in celo zelo odločno bije v naših srcih ideja kmetsko mladinskega gibanja, saj je to že del naše krvi. Tudi v teh dneh nam naša misel boljša in krepi duh v vsem našem izživljanju.

Sv. Jakob

Na podlagi našega maksimalnega programa, ki smo ga sprejeli na občnem zboru smo začeli vse naše delovanje tekom začetka sezone. V zadnjem času smo sicer morali nekoliko od svojega načrtanega načrta odstopiti, ker nam je mnogo tovarišev odšlo. Kljub vsemu pa hočemo vse naše delo tako usmeriti, da bodo tudi mlajši tovariši in tovarišice čim več

dosegli na polju izobrazbe. Naš maksimalni program je bil tako obširen da je iziskoval res delo vseh članov, zato imamo v toliko lažjo vest ker ne bo po naši krivdi, če vsega ne opravimo.

Cven

Že dolgo časa smo si iskreno želeli, da bi tudi pri nas ustanovili Društvo kmetskih fantov in deklet in smo sedaj po dolgem času vendarle prišli tudi do rezultatov. Ustanovni občni zbor nove kmetsko-mladinske postojanke bo še ta mesec s čimer bodo želje prešle tudi v dejanja. Mnogi tovariši in tovarišice v začetku niso verovali, da se tudi v naši vasi da napaviti kaj koristnega za napredek kmetske mladine, zdaj pa so vsi uverjeni, da se povsod lahko marsikaj napravi, če je le dovolj dobre volje in odločnosti. Pri delu so se najbolj izkazale tovarišice, zlasti tov. Nada Rajhova, tov. Lupšova in še mnoge druge tovarišice. V zadnjem času pa so se pokazali prav tako tovariši in sedaj res v teh težkih dneh stopamo v novo življenje, novo dobo izobrazbe in napredka na naši vasi

ČITAJTE IN NAROČAJTE „KMETSKI LIST“!

Vladimir Pfeifer:

Mrličiči za vasjo

»Prijatelj, ti si pa korenina!« ga obstopijo fantje in med občudovanjem domala pozabijo na svoj možnar.

Fronc ne sliši. Na stezi spodaj v bregu zagleda žensko, prazniško oblečeno dekle, ki se smehlja fantom. Čisto po naključju se srečajo Froncove oči z njenimi. Roka zastane, strune zaječe in umolknejo. Odkod pozna ta ljubki obraz? Čisto taka je, kot je nekdanj bila njegova Lenka. Samo mlajša je in še lepše oči ima.

»Kaj pa ti je prijatelj, da si utihnil?« se čudijo fantje. »Ho hoj, ali te je Metka začarala?«

In mu ponudijo vina. Fronc hlastno popije in zamrmra kakor sam zase:

»Metka je? Sem mislil, da bi morala biti Lenka — «

»No, no, ali ni dovolj, da nosi njena mati to ime? Na, potegni ga rajši, da se ti grlo ne posuši!« mu z vseh strani ponujajo fantje polne kozarce.

Fronc se zaiskri v očeh. Pereč ogenj mu objema srce, ki se kriči v bolečini, ko Metka smehlja odhaja proti cerkvi.

»Čigava pa je?«

»Ožbinčkova, tistega gruntarja hči, ki je bil vzel bajtarsko Leno. Kaj si iz teh krajev?«

»Povsod doma, doma nikjer,« se izogne

4 Fronc in pije, samo pije. Igrati ne more nič več.

Fantje si poredno mežikajo, ko opazijo, kako se zaradi preobite pijače tujcu kale oči.

»Le pij, saj je žeganje samo enkrat na leto!«

»Kakor vse, kar je v življenju lepega,« zamomlja že vinjeni Fronc in pije.

Mladina se smeje, Fronc pa pije in nerazločno godrnja, dokler se ne zlekne po trati ko snop.

»Tega je pa hitro vrglo,« se čudijo fantje. »Mora biti stranski in še močno shojen. Nemara je vso noč taval, če ni nikjer dobil prenočišča.«

Nato se ne zmenijo več zanj, ampak se zopet lotijo možnarja. Ko ga nabašejo in zažgo, naglo odskočijo. V zadnjem trenutku se spomni rdečeličen fant tudi tujca in krikne:

»Hej, na varno!«

Fronc podzavestno sliši klic, a je toliko omamljen, da se samo prevale bliže k možnarju. Preden se fantje prav zavedo, pretrese pokozračje. Nekdo krikne in v dimu se valja krvava človeška gmota po zeleni trati.

»Križ božji,« vzklikne nekdo, »možnar je razneslo!«

Fantje hite na pomoč, toda Fronc je ni več potreben. Razmesarjeno truplo podrhteva v zadnjih krčih, nakar se umiri. Prej mrki obraz je sedaj blede in miren, kakor pomlajen.

Novica hiti po vasi kakor blisk. Ljudje hite na grič in strme. Fantje tarnajo in pojasnjujejo, kako je bilo. Samo pogostiti so hote-

li popotnega človeka, ker se jim je smilil, zdaj pa taka nesreča. Še malo prej je navdušeno gledal Ožbinčkovo Metko, ko je šla v cerkev. In še kaj je dejal?! Da bi morala biti Lenka! Ali ni to čudno?

Glas gre od ust do ust in pride tudi Lenki na uho.

Kmetica se zdrzne:

»Metka, kaj je rekel tisti berač, ki ga je ubilo?«

»Ne vem, mati.«

»Ali si ga videla?«

»Sem, mati.«

»Kakšen pa je bil?«

»Saj veste, mati, da je berač beraču podoban,« odvrne hči, materi pa ne da srce miru, dokler tudi sama ne odide gledat mrliča.

Pred deseto mašo ga je bil šel gledat Ožbinček, Lenkin mož. Žena je pravkar šla proti cerkvi, ko zasliši, kako mož pripoveduje sosedom:

»Pomagaj Bog, da je moralo tako priti! Nič ne rečem, ali kar zdi se mi, da je siromak podoben Streharjevemu Froncu, tistemu, ki se je bil sprl s starim in jo potlej mahnil po svetu. Saj veste, kako je potlej Streharjevo pogorelo in se je staremu omračil um.«

Lenka je občutila besede kakor noževo ostrino. Ali Ožbinček sluti njen davni greh in se je sedaj samo oprijel ugodne prilike, da ji zabrusi v obraz, kar je upala, da je za vedno oprala s skritim kesanjem, ki ji je vsa dolga leta razjedalo srce in ji zagrenilo prenekatero uro v življenju?

Kaj se godi po svetu

BITKA V FRANCJI.

Nemška ofenziva traja že pet dni. V borbi si stoje nasproti milijoni. Po vseh poročilih je to največja bitka v zgodovini človeštva.

Bitka se približuje odločitvi. Kakšna pa je njena silovitost in kolikšna so tehnična sredstva, si najlažje predstavljamo, ako vemo, da je bilo doslej po francoskih poročilih v borbi uničenih 2500 nemških tankov.

Nemška ofenziva je razširjena na vsem ogromnem področju od morja do Maginotove linije. Po napovedih francoskega vrhovnega poveljnika generala Weyganda pa je pričakovati, da se bo nemški naskok razširil tudi na vso Maginotovo linijo do švicarske meje.

Nemška poročila naglašajo zmagovito prodiranje. Pravijo, da so na več krajih na področju reke Somme, Aisne in Seine prebili nasprotno črto in prodrli v zaledje, kjer so zaplenili velike zaloge ter uničili razne naprave za preskrbo čet.

Francoska poročila takisto govore o silovitih borbah. Najhujši napad z nemške strani je bil doslej zadnja nedeljo. Sicer označujejo svoje taktike Francozi kot strategične, vendar jih ne prikrivajo. General Weygand poziva vojsko, naj vzdrži do kraja, češ da je nasprotnik vrgel v boj vse svoje sile, da ima ogromne izgube in bo kmalu izčrpan.

Angleška poročila trdijo, da napada v tej bitki do 100 nemških divizij, torej okrog dva milijona vojakov. Po teh vesteh sodeluje v boju kakih 3500 nemških tankov. Nemško ofenzivo vodi po angleškem zatrujevanju osebno kancelar Hitler.

Angleži trdijo, da položaj za zavezniško vojsko ni obupen, vendar pa je zelo resen. Najhujši nemški pritisk je čutili v smeri proti Parizu. Samo v odseku ob gornjem toku reke Bresle in Noyonem je v boju nad 30 nemških pehotnih divizij.

Pričakuje se, da bo bitka končana še ta teden. Hkratu prihajajo vesti, da pričakujejo Angleži tudi neposreden napad na Veliko Bri-

tanijo, trdijo pa, da niti zasedba otoka ne bi pomenila odločitve. To je torej v resnici boj na življenje in smrt.

ITALIJA

je v trenutku, ko to pišemo, pred odločitvijo. Vojna pripravljenost je izvedena do skrajnosti, vendar pravijo, da Mussolini v svojem govoru še ne bo dal ukaza za takojšen vstop v vojno, ampak bo samo postavil proti Angliji in Franciji ultimativne zahteve.

Razen italijanske zahteve po novi ureditvi oblasti v Sredozemlju, bo po dosedanjih napovedih zahteval Mussolini od od Francije, naj sklene z Nemčijo poseben (separatni) mir.

Če bodo te zahteve odklonjene, potem bo Italija končno javno določila svoje stališče. Po švicarskih vesteh niti oziri na Zedinjene države, Rusijo in Turčijo ne morejo Italije več odvrniti od njene začrtane poti.

RUSIJA IN TURČIJA

sta sklenili sporazum in na podlagi tega obojestransko umankili svoje čete s kavkaške meje.

Rusija je dala Turčiji vedeti, da ne bo trpela nobenega vmešavanja neke nevtralne sredozemske velesile na Balkan.

LETALSKE BORBE

Kakor smo že poročali, so nemška letala ondan napadla Pariz. Število žrtev je bilo veliko in je šlo v stotine.

V odgovor na to so potem zavezniška letala napadla razna nemška mesta, med njimi tudi Monakovo in Berlin. Po francoskih in angleških poročilih so povzročili ti napadi Nemcem veliko škodo. Bombe so baje porušile razna skladišča in važne prometne naprave. Poročila o letalskih izgubah so strahovita. V dosedanjih bojih je bilo sestreljenih že na stotine letal na obeh straneh. Kakor zatrujejo Francozi, so samo pretekli petek sestrelili 21 nemških bombnikov.

Seveda tudi Nemci razvijajo v letalstvu silno udarno moč. Vprav letalstvo ima največ zaslug za nemške uspehe. Nemška letala napadajo

zaledje, ladje in tudi Anglijo. Tako poročajo o nemških letalskih napadih iz cele vrste angleških pokrajin, iz Cambridgea, Norfolk, Safolka, Kenta, Essex, Northumberlanda in Yorkshirea.

Podrobnih poročil sicer ni, vendar je verjetno, da ti napadi obojestransko povzročajo velike žrtve.

IMENOVANJE V SOVJETSKI VOJSKI

Sovjetska vlada je pričela reorganizirati svojo vojsko. Bivši sovjetski komisar za vojsko maršal Voroišov je bil imenovan za predsednika vrhovnega obrambnega sveta, odbora za vzpostavitev državne obrambe in komisije za vojaške čine. To imenovanje je v zvezi s spremembami v ruski vojski. Ker je finska vojna pokazala več pomanjkljivosti v rdeči vojski, se hoče z novimi spremembami vse nedostatke odstraniti. Med drugimi spremembami se namerava predvsem vzpostaviti avtoriteto poveljevanja. Vrhovni obrambni svet je zato obnovil skoro vse prejšnje caristične čine v vojski. Do sedaj je bilo imenovanih 131 generalov in 25 admiralov. Sledila pa bodo še nova imenovanja visokih poveljnikov ruske vojske.

ITALIJA IN BALKAN

Italijansko časopisje smatra, da bo Italija vsekakor šla v vojno proti Franciji in Angliji, vendar pa pri tem ne bo prizadet Balkan. Sklenitev sporazuma med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo ter prihod jugoslovanske delegacije v Rim za povečanje medsebojne trgovine dokazuje, da je nastopilo v odnošajih prizadetih držav do pomirjenja. Rimsko časopisje podčrtava tudi dejstvo, da Rusija ne prikriva svojega zanimanja za Balkan, zlasti za Jugoslavijo, kar smatra za nadaljnji činitelj miru v tem delu Evrope.

RUSIJA IN BALKAN

Sovjetska Rusija vztraja slej ko prej na tem, da se ohrani na Balkanu mir. V tem pogledu se ujema rusko stališče z italijanskim, ki je bilo sporočeno v Beogradu že pred obiskom zunanjega ministra grofa Ciana v Albaniji. Italija ne bo storila ničesar, kar bi moglo Jugoslavijo ali katerokoli drugo balkansko državo zaplesti v vojno.

Vso mašo ni imela miru. Slovesno, veselo petje jo je rezalo v srce, plamen sveč jo je slepil, iz dima dišečega kadila pa je vedno iznova vstajal obris Froncovega obraza.

Po maši je kakor izobčenka odtavala tjakaj za vas, kjer v varstvu križa molči pokopališče. V mali mrtvašnici je brlela sveča, na deskah pa je ležalo razmesarjeno truplo, pregrnjeno s prtom iz hodničnega platna. Z drhtečo roko je rahlo privzdignila prt in bi bila skoraj omedlela. Kolena so se ji zašibila. Brez moči je pokleknila in poljubila mrtvo čelo človeka, ki ga je nekoč tako brezčutno zavrgla. Šele koraki so jo predramili, da se je z zadnjim naporom dvignila in si otrla solze.

»Bo spet treba jame,« vstopi tedaj grobar z očetom županom, ki je odredil, naj mrtvašnico zapro, dokler ne pridejo trški gospodje pogledat in povedat, kako in kaj.

»No, no,« se zavzame župan, ko zagleda objokano kmetico, »ali te je tako prevzelo?«

»Vsak človek rad živi,« se z vzdihom izmakne Ožbinčkova in odide. Tudi županova vprašanja občuti kot udarec. Ali res že vsa vas pozna njeno sramoto in njen zločin?

Kakor stepena žival pride domov?

»Kaj pa vam je danes, mati?« zaskrbi Metko.

»Nič, samo glava me boli. Menda sem se ob žetvi prehladila, ko nas je zajela ploha,« medlo odvrne mati.

Gospodar ne reče nič. Za mizo sedi, gleda skozi okno in tu in tam pobobna s prsti po mizi. Bog ve, kakšne misli mu roje po glavi?

Žena ga včasih skrivaj ošine s plahim pogledom.

»Tudi on ve,« jo biča nenadna groza, da vse drhti v njej.

Popoldne po litanijah odide Lenka na polje, da ji ne bi bilo treba gledati ljudi in odgovarjati na njih vprašanja. Kakor megla tava križem. Misli se ji bolj in bolj zapletajo, breme krivde je od trenutka v trenutek težje.

Na križpotju se zave pod križem, pod istim križem, kjer se je pred toliko leti poslovila od Fronca. Takrat je potlej zdvomila nad njim. Bala se je mesta in siromaščine. Njen sen je bil kmetija, trdna, velika kmetija, kjer bi lahko gospodinjala in živela vedro življenje, najsitudi čb trdem delu.

Stari Strehar ji je ubil ta sen, ko je sinu prepovedal zvezo z njo. Kdo mu je dovolil to krutost?

Ob takih mislih jo je premagalo slepo, strastno sovraštvo. Ako ona ne sme biti mlada Streharica, tudi stari ne bo več dolgo gospodaril. V viharni noči je dozorel sklep. Ko je grmelo in treskalo, kakor da se hoče zemlja prelomiti na dvoje, je hušnila in vrgla tleč ogorek v slamo. Zjutraj je bila domačija kup pepela, k njej pa je začel prihajati Ožbinčkov in ji je ponudil to, česar ni mogla upati pri Froncu.

Bolestno so švigali v spominih ti davni prizori. Kakor se jih je skušala otresti, so v pošestni svežini oživljali pred njo. Končno je padla na kolena in jecljaje ihtela:

»Odpusti nam naše dolge! Odpusti, Fronc!«

Čez dolgo se je dvignila. V duši ji je bilo tako brezmejno prazno, da ni mogel posvetiti niti en sam žarek tja. Sama ni vedela, kdaj in kako je prišla do jezua. V večernem somraku je bila voda kakor dragulj, na peneče valove, ki so brzeli čez jez, pa je že prva večerna zarja razgrinjala rožno tančico.

Ali jo res kliče Fronc? Ali niso zagorela tamle kraj jezua njegove proseče oči?

»Fronc!«

Lenka skrije okraz v dlani in se skloni. Vodna gladina se razburka, se razpeni in se čez malo spet umiri, ko pri fari zazvoni »Ave Marijo« ...

V večerni zarji gore planine. Ptiči gostole zadnjo večerno pesem, pod deklinškimi okni pa se oglašata fantovsko petje.

Pri fari je odzvonilo mrtvim in oznanilo scseski: mrliča imamo na vasi!

Na mali božji njivi, kjer sama smrt vodi v večno življenje, sta v mrtvašnici ležala v črnih krstah dva mrliča — Fronc in Lenka, v smrti zopet združena. Ena sama sveča brli, a nihče je ne otrinja. Zareči ogorek stenja se vlega na vosek, da se rali je po sveči kakor slap.

Pód krvavečimi nogami Božje martre brli rdeča lučka, na razpadajočem pokopališkem zidu pa skovika sova v temo.

Dve senci se zganeta nad krstama.

»Odpusti mi zavoljo Boga in zavoljo Metke, najinega otroka, Fronc!«

»Pusti, Lenka! Saj ni nobene jeze v meni! Kar je kri zagrešila, sta kri in trpljenje izprala.

Švicarsko časopisje poroča, da je sovjetska vlada obvestila Rim in Berlin, da vztraja na ohranjanju sedanjih meja na Balkanu. V nasprotnem primeru ne bi mogla ostati ravnodušna. Na drugi strani se pa Italija skrbno ogiba vsega, kar bi moglo izzvati Sovjetsko Rusijo ali pospešiti njeno razširjenje na Balkan. To stališče Italije in Rusije pa je najboljšje jamstvo za mir na Balkanu.

KONEC BOJEV V FLANDRIJI

Nemški obroč se je stisnil sredi preteklega tedna okrog пристanišča Dunkerque ob severni francoski obali in obkolil skoro vso angleško ekspedicijsko armado na Francoskem in več francoskih divizij. Trdnjavske posadke so pristanišče junaško branile in zadržavale nemške čete ter odbijale njihove napade vse dotlej, dokler niso prepeljali glavnine čez Rokavski preliv na Angleško. Pri reševanju obkoljene armade je sodelovalo blizu tisoč ladij, ki so vkrcavale angleške in francoske čete noč in dan ob silovitih napadih nemškega letalstva.

Z izrednim junaštvom se je posrečilo rešiti angleško francoski mornarici okrog 350.000 mož zavezniške vojske in jih prepeljati na Angleško. Nemška poročila poročajo, da so Nemci vjeli 88.000 mož. Nemci so dobili poleg velikega števila ujetnikov tudi ogromen vojaški plen. Vsa artilerija, tanki, tovorni avtomobili in ogromne zaloge angleške armade so padle Nemcem v roke.

CHURCHILLOVA IZJAVA

Po končanih borbah v Flandriji in po uspešni rešitvi angleške armade iz objema nemške obkoljevalne vojske pri Dunkerqueu je izjavil predsednik angleške vlade g. Winston Churchill v spodnji zbornici, da je trdno prepričan v končno zavezniško zmago. »Do tedaj se bomo borili, je izjavil Churchill, če treba tudi sami in če potrebno tudi več let. V tej odločnosti so si edini vlada, parlament in narod. Anglija in Francija sta združeni na svoji poti in v svoji stiski odločeni, da branita svojo rodno zemljo. Tudi če velik del zavezniške zemlje pride pod nemško oblast, se bomo borili do konca. Branili bomo naš otok kakršnakoli bo cena. Borili se bomo, če bo treba na poljih in cestah. Nikdar ne bomo kapitulirali. Tudi če naš otok ali njega velik del pripade sovražniku, bosta imperij in brodovje nadaljevala vojno, dokler novi svet z vsemi silami ne bo zopet osvobodil starega sveta.«

POMORSKE IZGUBE PRI DUNKERQUEU

Pri obrambi pristanišča in reševanju zavezniških čet pri Dunkerqueu so nemški letalci potopili sedem francoskih in tri angleške rušilce ter več prevoznih ladij. Francozi pogrešajo tudi 25 manjših vojnih ladij iz teh bojev, v katerih je sodelovalo nad 100 torpedovk.

NEMCI O VOJNIH IZGUBAH

Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo poročilo o poteku vojnih operacij od vdora nemških čet na Nizozemsko in Belgijo ter do zavzetja poslednje luke Dunkerque. Poročilo navaja tudi svoje in zavezniške izgube. Po nemškem poročilu so zavezniki izgubili:

Izgube francoske, angleške, Belgijske in nizozemske vojske so znašale 1,2 milijona ljudi. Uničeno ali v nemških rokah je orožje in oprema za 50 do 80 divizij. Nemško letalstvo je v času od 10. maja do 3. junija v letalskih spopadih sestrelilo 1841 letal. Od tega je bilo sestreljenih 1142 v letalskih spopadih, 699 od protiletalskega topništva, najmanj 1600 do 1700 nadaljnih letal je bilo uničenih na letališčih. Potopljenih je bilo 5 križark, 13 rušilcev, 5 podmornic, 12 drugih vojnih ladij ter 66 trgovinskih in transportnih ladij. Poškodovanih je bilo 10 križark, 24 rušilcev, 3 torpiljarke, 22 drugih vojnih ladij.

Nemške izgube znašajo: Padlo je 10.252 oficirjev, podoficirjev in vojakov. Pogrešanih je

8463, ranjenih 52.523, letalske izgube so znašale v tem času 423 letal. Nemška vojna mornarica ni izgubila nobene vojne ladje.

Angleško poročilo trdi, da so Nemci izgubili na Nizozemskem v Belgiji in severni Franciji okoli 600.000 mož.

RUSIJA SE UTRJUJE NA BALTIKU

Zastopnik sovjetskega vojnega komisarja je te dni nadzoroval letonske železnice in imel dolge razgovore z letonskimi vojaškimi krogi. Rusija namerava a zgraditi vojaška oporišča na Letonskem. Ruske posadke v vseh balt. državah bodo znatno ojačene. Rusija tudi zahteva, da baltiške države v vojaškem pogledu podreje sovjetskemu vrhovnemu poveljstvu. V Moskvo je prispel litovski predsednik vlade, ki je imel važne politične in vojaške razgovore.

**Kolesa,
motorji,
vsi nadomestni deli
TRGOVCI POPUST!**

SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z. Ljubljana
Tyrševa cesta 33

LAURENTIJEV V MOSKVI.

Ruski poslanik v Sofiji, ki je vodil sovjetsko odposlanstvo v Beograd v svrhu izmenjave odobritvenih listin, je odpotoval z letalom v Moskvo.

Iz naših krajev

× **Še vedno občinske volitve na Hrvaškem.** Volilni odbor v občini Medak je poskušal 164 glasov pripisati listi SDS zato je bil ves odbor aretiran, tako piše »Vreme«, ki je glasilo JRZ.

× **V Slavonskom Brodu** je bil aretiran policijski agent, ker je bil osumljen, da je stal v zvezi s tatovi in žeparji in z njimi delil plen.

× **V Zagrebu** bodo zgradili novo krasno bansko palačo, za katero je namenjenih 50 milijonov din.

× **V Ljubljani** je zasedal pretekli teden svet zbornice za TOI. Razpravljal je o vseh važnih gospodarskih vprašanjih. Predsedniku obrtnega odseka Ogrinu je izrazil svet soglasno nezaupnico.

× **Pridelovalci tobaka** dobe letos 20.000.000 din preudjma in sicer 100 din na tisoč sadik.

× **V Negotinu** je divjalo strahovito neurje pretekli teden. Voda je sredi noči vdrla v električno centralo. Luči so ugasnile in kmalu zatem so bile vse ulice preplavljene. Vojaštvo je pomagalo rešavati ljudi. Poginilo je mnogo živine.

× **Na Cetinju** so odkrili pretekli teden spomenik jugoslovanskim dobrovoljcem iz Amerike, ki so utonili pred Sv. Ivanom Medovanskim, tik preden so prišli na solunsko fronto. V Jadranskem morju je zadela njihova ladja na mino. Na njej je bilo 450 dobrovoljcev, ki so se pripeljali iz Amerike. Dve tretjini jih je utonilo. Svečanosti na Cetinju se je udeležila ogromna množica naroda ter vse nacionalne organizacije. Po svečanostih so priredili Sokoli akademijo in pohod po mestu.

× **Trgovinski minister** je odredil stroge kazni za trgovce, ki izvažajo zdrave konje v inozemstvo kot klavno živino.

× **Carski grb** so sneli s hiše bivšega ruskega poslaništva v Beogradu, ko je bila trgovinska pogodba med našo državo in Rusijo podpisana.

× **Gradbeno delavstvo v Ljubljani** je prenehalo stavko in doseglo delno povišanje svojih mezd.

× **Uvoz premoga v Jugoslavijo** je znašal prve štiri mesece let. leta 193.665 ton in je za 34 odst. višji od lani.

× **Prva jugoslovanska trgovska ladja** je pretekli teden odplula v Rusijo. »Lovčen« vzdržuje stalno pomorsko zvezo med Grško, Bolgarijo in Rumunijo ter našo državo. Pretekli teden je odplula v Odeso, kjer je naložila večji tovor za Jugoslavijo.

× **Vlom v Kresnicah.** Tatovi so vdrli v skladišče tovarnarja Birolle in odnesli več kg smodnika in vžigalne vrvi.

× **Uboj v vinogradu.** Na Gajskem vrhu pri Sv. Urbanu so v vinogradu na delu posestnik Alojzij Malek ter njegova žena Jožefa in Ivan Drakšič s svojo ženo Jožefo. Med delom so se sprli. Drakšič je vrgel Maleka na tla. Drakšičeva žena je pograbila kramp in z njim razbila glavo na tleh ležečemu Maleku. Nato je pa zamahnila še po Malekovi ženi in ji razbila čeljusti. Orožniki so aretirali Drakšiča in njegovo ženo, mrtvega Maleka so pokopali, njegova žena pa je odšla v bolnišnico.

× **Tri smrtne žrtve pri Kranju.** V bližini žel. postaje v Kranju so našli na železniškem tiru mrtvega preužitkarja Primožiča iz Hotavelj pri Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Domneva se, da je 81letni starček izvršil samomor. Kleparski mojster iz Kranja Rihard Jakelj se je odpeljal s svojim vajencem Francom Gutnikom na motornem kolesu proti Tržiču. Pod Zg. Dupljami sta se zaletela v vlak, ki je prav tedaj privozil čez cesto. Oba sta odletela daleč od proge in obležala mrtva na tleh.

× **Pred celjskim okrožnim sodiščem** je bil obsojen uradnik kemične tovarne v Hrastniku Emanuel Zelinka, ker je ustrelil brezposelnega delavca Vinka Gačnika iz Hrastnika.

× **Stanje narodne banke.** Izkaz Narodne banke od 31. maja zaznamuje povečanje obtoka bankovcev v zadnjem tednu maja za 454.7 din. in se je dvignil na 11.754.9 milijona din. Zlata podlaga se je v tem tednu dvignila za 41.6 na 2162.1 milijona din.

× **Meščanska šola** v Novem mestu je proslavila v nedeljo desetletnico svojega obstoja.

× **Ribarstvo v Skadarskem jezeru** daje letno okoli 100 vagonov navadnih rib, 40 do 50 vagonov krapov, 5 vagonov skakavice, en vagon jegulj, 2 vagona kuble in nekaj postrv.

× **Umor in rop.** Zločini te vrste se dogajajo pogosto po celi državi, čeprav so zločinci kmalu izsledeni in jih sodišča ostro kaznujejo. V Baranji so našli te dni sosedje umorjeno kmetico Marijo Bolijevo. Roparji so ugrabili okrog 100 tisoč din, ki jih je nesrečna žena doma hranila.

× **Cela vas ogrožena od stekline.** V vasi Šurice pri Loznici je stekel pes ogrizel več drugih psov. Stekli psi so ogrizli mnogo kmetov, kokoši, svinj in ovac. Kmetje so sicer stekle pse pobili, toda jedli so meso od ogrizenih kokoši, svinj in ovac. Nevarnost je pretela, da bo vsa vas zbolela na steklini. Zdravstvene oblasti so odposlale v vas zdravnike, da preprečijo strašno nesrečo.

× **Poslednje neurje,** ki se je pojavljalo več dni zaporedoma, je napravilo v vrbaski banovini nad 10 milijonov din škode. Bilo je tudi nekaj smrtnih žrtev. V Timoški krajini je poplavila voda velike površine plodnega polja, odnesla nekaj železniških mostov, a strela je ubila kmeta Nikolaja Čeverdanoviča, ko je peljal nekega mrliča na pokopališče.

Iz tujine

■ **Italijanske oblasti** so odredile, da se morajo izročiti vsi bakreni predmeti uradu za zbiranje kovin.

■ **Amerika** je prepovedala izvoz vojnega materiala in orožja na Japonsko. Prepovedan je tudi izvoz kovin za vojno industrijo. Japonska je vsled te prepovedi zelo prizadeta in proučuje, kakšne protiukrepe bo podvzela proti tej prepovedi.

■ **Malto** so zapustili že vsi italijanski državljani. Med italijanskimi zahtevami se nahaja tudi otok Malta na katerem prebiva sicer italijansko prebivalstvo, toda otok je v angleški oblasti in se na njem nahaja največja pomorska vojna luka angleške mornarice v Sredozemskem morju.

■ **Italijanski maršal de Bono** je bil postavljen za poveljnika nad južno skupino armad. De Bono je poveljeval spočetka italijanski vojski v Abesiniji v italijansko abesinski vojni.

■ **Nemški kmetijski minister Darre** se je mudil pretekli teden v Rimu, kjer je imel posve-

tovanja z merodajnimi italijanskimi krogi glede prehrane obeh narodov v slučaju, če bi Italija stopila v vojno. Darre je bil sprejet tudi pri Mussoliniju.

■ **Uvoz iz Zedinjenih držav v Rusijo** se je od začetka sedanje vojne povečal za 81 odstot.

■ **Turška vlada** je sprejela zakon, ki določa da so turške žene od 16. do 60. leta podvržene vojaški obveznosti kot bolničarke in pomožne osebe za vojaško upravo.

■ **Turki se vračajo.** Tekom letošnjega leta se je izselilo iz Bolgarije, Rumunije in Grčije v Turčijo okrog 100.000 Turkov.

■ **Povečanje vojne mornarice v Ameriki.** Ameriški senat je sprejel zakon o povišanju oborožene sile. Po tem programu bo zgrajenih 13 križark, 22 podmornic, 30 rušilcev trije nosilci letal in 4500 letal.

■ **Ameriški piloti.** Ameriška vlada je napravila načrt, na podlagi katerega bo mogoče izvežbati v teku enega let 45.000 novih pilotov.

■ **Ameriški finančni minister** je imel razgovor z industrijalcem Fordom o izdelavi letalskih motorjev. Med ameriško letalsko industrijo je bil dosežen sporazum glede izdelave letal v velikih množinah.

■ **Francoska vojna poročila** omenjajo, da so Nemci vrgli v Flandriji v borbo 5000 tankov od katerih je bilo uničenih ali poškodovanih 2500.

Sejmi

16. junija: Begunje pri Logatcu, Prosenjakovci.
17. junija: Bučka, Št. Vid pri Blokah, Semič, Sv. Vid pri Grobelnem.
18. junija: Ormož, Ptuj, Dol. Lendava, Dokležovje.
19. junija: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje.
20. junija: Šmihel-Stopiče, Zirovnica-Grahovo, Turnišče.
21. junija: Moravče, Velika Loka, Velike Lašče, Maribor, Koračice, Marenberg, Šmarje pri Jelšah, Gornja Lendava.
22. junija: Poljčane, Brežice, Celje, Trbovlje pri Sevnici, Šoštanj, Sv. Jurij pri Celju — trg.

„**Kmetški list**“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetje!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem »Kmetškem listu« ! Cena malim oglašom je samo 1.— din za besedo.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.

OBRATOVALIŠČE: CELJE IN HRASNİK

izdeluje in prodaja naslednje vrste fosfatnih gnojil:

rudninski superfosfat 16 % in 18 %

kostni superfosfat kmf 18/19 %

fosfatno žlindro 6/10/18 %

razen teh dobavlja tovarna:

mešana gnojila kas

kostno moko 30 %

kalijevo sol 40 %

Opozorjamo zlasti živinorejce na

hrastniško klajno apno

ki se dobavlja v plombiranih vrečah.

Vprašanja in naročila na: **Tovarno kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.**

Telefon: Hrastnik št. 2 — Brzjav: Kemična Hrastnik

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

KMETIJSKA DRUŽBA r. z. z o. z., LJUBLJANA
Novi trg 3

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe

Navzlic podražitvi usnja proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni kakovosti po prejšnjih cenah.

TRIUMF, MIKLOŠIČEVA CESTA 12
nasproti hotela »Uniona«

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: »Kmetškimdom« — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive **4 do 5 %** obrestuje po
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!